

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17.50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

IZKLUČNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE v Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, petek 7. avgusta 1942-XX

Cena posamezni številki 0.60

Visoki komisar na seji odbora za preskrbo in cene

V torek dopoldne je Visoki komisar predsedoval v vladni palači sestanku pokrajinskega odbora za vzporeditev preskrbe in cen.

Glavni predmet natančnega in koristnega proučevanja, ki so se ga udeležili Zvezni tajnik, vsi člani odbora ter strokovnjaki in voditelji sindikatov, so bili proizvodnja, cene in razdelitev premoga.

Ugotovljene so bile mere za pospešitev proizvodnje in določen je bil razpored za pravično razdelitev kuriva s posebnim ozirom na javne interese ter korist zasebnih potrošnikov.

Visoki komisar je povzemajoč vsebino razpravljanja določil, da se sklepi odbora čim prej uresničijo z objavo ustrežajočih zakonodajnih ukrepov.

Trgovcem z živili

Združenje trgovcev je naprošeno od Mestnega poglavarstva, da izda na svoje člane razdeljevalce racioniranih živil naslednjo okrožnico:

»Pripetili so se primeri, da so trgovci vračali po nekoliko kilogramov pokvarjenega masla, češ da ni užitno in ga stranke odklanjajo. V mesecu avgustu pa mestni preskrbovalni urad ne bo več zamenjaval masla. Občinstvo je bilo opozorjeno po dnevnem časopisu, da maslo v lastnem interesu dvigne že prve dni v mesecu, vendar morajo pa tudi trgovci sami paziti na to, da se blago v njihovih lokalih ne kvare. Izkušnja je namreč pokazala, da so vračali trgovci samo manjše količine (cca 10—15 kg) masla, dočim znaša njih mesečna potrošnja več 100 kg tega blaga. Nerazumljivo je tedaj, da ne bi mogli trgovci pri nekoliko paznje ohraniti užitnih tudi teh nekoliko kilogramov masla.

Vse analize o oddanem maslu, tako analiza Higienškega zavoda, kakor tudi mestnega tržnega nadzorstva so dokazale, da oddano maslo samo v surovem stanju ni bilo več užitno, dočim je za maslo v kuhanem stanju absolutno primerno in porabno.

Trgovci naj torej upoštevajo vse navedene okoliščnosti in naj, če drugače ni mogoče, maslo dvigajo v dveh obrokih po lastni preudarnosti, n. pr. da takoj prevzamejo 2/3 nakazanega blaga in pridejo po ostalo 1/3 pozneje, ko prodajo prvo zalogo. Vsak trgovec bo torej pri nakazilu blaga lahko vzel vso količino ali pa manj, najmanj pa 2/3.

Iz socialne statistike Ljubljanske pokrajine

Povprečno število zavarovanih delavcev in nameščenecv je znašalo v mesecu juniju pri Zavodu za socialno zavarovanje 23.347, pri Trgovskem boln. in podpornem društvu 4616, pri »Merkurju« 90, skupaj pri vseh treh zavodih pa 28.053. Število zavarovancev se je od maja zmanjšalo za 540.

Stalež dela nezmožnih bolnikov je znašal v juniju pri vseh treh zavodih povprečno 881, to je 19 več ko v mesecu maju. Odstotek bolnikov je narasel od 2.84% v maju na 2.96% v juniju.

Povprečna dnevna zavarovana mezda, ki ustreza približno faktičnemu zaslužku povprečnega delavca, je znašala v juniju pri Za-

vodu za socialno zavarovanje 22,21, pri Trgovskem boln. in podpornem društvu 31,15, pri »Merkurju« 39,22, skupaj pri vseh treh zavodih 23,73 lire. Povprečna dnevna zavarovana mezda je narasla od 23,15 na 23,73 lire. Po-

vprečna dnevna zavarovana mezda je znašala v juniju pri moških 28,51, pri ženskah pa 16,35 lire. Kljub padcu zavarovancev se je pa skupna dnevna zavarovana mezda povišala od 662,041 v maju na 665,807 lir v juniju.

V knjigi Mario Missiroli: Kaj dolguje Italija Mussoliniju? je tudi poglavje »Albanija«. Za uvod naglašja pisatelj, da je združitev Albanije z Italijo narekoval zemljepis, priporočala pa jo je zgodovina, ker je že Cezar smatral Albanijo za sestavni del Italije in ker so staro rimsko izročilo prevzele in nadaljevale Benetke.

Italijanske čete so 7. aprila 1939. prišle v Albanijo, pet dni pozneje pa je albanska skupščina že proglasila združitev dežele z Italijo. To je bil začetek albanskega naglega in presenetljivega napredka. V Albaniji ni bilo treba toliko popravljati, kakor pa začetni z novega od temelja. Znova je bilo treba začeti od poljedelstva do izkoriščanja prirodnih zakladov, od javne varnosti do šol in kulturnih ustanov, od zdravstva do socialnega skrbstva, od stez in kolovozov do modernega prometnega omrežja.

Albanski kmet je obdeloval samo 3000 km² od 28.000 km² deželne površine. V obsežnem programu javnih del so na prvem mestu zboljšanja zemljišč in v desetih letih bo na razpolago za plodno kmečko delo nad 200.000 hektarjev prej puste in močvirnate zemlje. Samo v draški ravnini bo pridobljenih okrog 600 kmečkih posestev, stroški vseh bonifikacijskih del pa bodo znašali 1 milijardo in 200 milijonov lir.

Ze 5. maja 1939. je začela delovati v Tirani družba za ceste Azienda Strade Albania, ki je podrejena Avtonomnemu državnemu cestnemu podjetju Italije (A.A.S.S.). Prva nova cesta je bila Via Littorea, ki veže Tirano z Dračem in ki je dolga 34 km. Do julija lanskega leta je bilo zgrajenih 300 km novih cest, dolžina popravljenih cest pa znaša 750 km. Cilj vsega prizadevanja je moderno cestno omrežje v dolžini 2000 km.

Albanija je bila edina evropska država brez železnice. Ko Via Littorea še ni bila končana, so bili že napravljeni načrti za železniško progo od Drača ob morski obali čez Kavajo v Valono ter od Drača v zaledje. Pri transbalkanski železnici bo imela Albanija važen delež, iz Valone pa bo vodila kakih 160 km dolga proga v Florino v Grčiji. Za železnice in pristanišča je določenih 190 milijonov lir.

Ob 550 km dolgi albanski obali je 24 zalivov in pristanišč. Po važnosti sta na prvem mestu Drač in Valona, na drugem Sv. Ivan Medovanski in Edda, tretjo skupino pa tvorijo ostali zalivi. Drač je pristanišče centralne Albanije in glavnega mesta in ker vodijo tja naravne prometne zveze, bo kmalu dosegel veljavo pristanišča v Bariju. Ko bo pristanišče v Valoni poglobljeno, bo postala Valona važno prometno središče albanskega juga. Medovanski pristanišče je zelo važno, ker je v njegovem zaledju živahna lesna trgovina. Veliko bodočnost ima pristanišče Edda na skrajnem jugu. Edda ima zelo ugodne prometne

Skrb Italije za Albanijo

zveze s širokim zaledjem ter je čez Korico in Florino zvezana tudi z Makedonijo.

Napredku albanskega gospodarstva služijo tudi številna nova tehnična podjetja. Dve novi oljarni obratujeta v Valoni in Elbasanu, tretjo pa še gradijo v Berat. V dveh letih so zgradili veliko sladkorno tovarno v Korici, ki bo vso deželo oskrbovala s sladkorjem. Ze 1. 1940. je začelo obratovati 7 hladilnic, ki oskrbujejo z ledom vse trgovine z živili v večjih krajih, urejene so bile številne sirarne in naprave za pranje in predelovanje domače volne, kmalu pa bo začela obratovati tudi velika tovarna za proizvodnjo alkohola.

Gospodarskemu razvoju je posvečala Italija veliko skrb že prej.

Od vseh industrij je pomembnejše nazadovala le gozdno-žagarska industrija (— 447 delavcev), napredovale pa so pomembnejše gradnje železnic, cest in vodnih zgradb (javna dela) za 371 delavcev.

Od 1. 1928. do 1938. je Italija prispevala k albanskemu državnemu proračunu 1900 milijonov lir, kar je dosti pripomoglo k sedanjemu gospodarskemu napredovanju, čeprav nekdanji albanski režim ni vse italijanske podpore in iniciativnosti pravilno uporabil in izkoristil.

Bodočnost Albanije, ki ima rude in druge prirodne zaklade, je zagotovljena, ker hoče Italija vneto sodelovati pri gospodarskem in socialnem napredku dežele, pri čemer bo spoštovala vse njene pravice in koristi po načelih carinske zveze in vseh političnih pogodb, ki dajejo enake državljanke pravice Albancem, ki živijo v Italiji, in Italijanom, ki živijo v Albaniji.

Iz italijanskega socialnega skrbstva

Važno poglavje italijanskega socialnega skrbstva so nagrade za poroko in porod ter družinska posojila. Nagrad in posojil so deležni najširši sloji: državni uradniki, delavci, zasebni nameščenci, člani svobodnih poklicev, mali posestniki in mali trgovci. Vsak italijanski državljan, ki se poroči do določene starostne dobe, ima pravico do nagrade in posojila, če njegov letni dohodek ne presega 12.000 lir. Pri častnikih in uradnikih je starostna meja 32, pri dnevničarjih pa 30 let.

Meseca aprila 1. 1935. je bilo določeno, da znašajo poročne nagrade za častnike 5000 lir, za uradnike 2000 do 4000 lir, za dnevničarje pa 1500 lir; porodne nagrade pa od 100 lir za prvega do 3000 lir za šestega otroka, pri porodu dvojčkov ali trojčkov pa največ 9000 lir. Od maja 1935. do februarja 1938. je znašalo izplačilo teh nagrad 168 milijonov lir.

Kino, radio in turizem v Italiji

Ministrstvo za ljudsko prosveto je že pred dvajsetimi leti posvetilo veliko pozornost kinematografiji zaradi njene velike nacionalne, vzgojne in gospodarske važnosti. Pri ministrstvu je bilo ustanovljeno posebno ravnanje za kinematografijo, razdelitev domačih filmov pa je bila poverjena zavodu »Luce«, ki sodeluje pri najvažnejših kinematografskih industrijskih in trgovskih podjetjih. Pozneje je bila ustanovljena Narodna družba za kinematografsko industrijo (ENIC — Ente Nazionale Industrie Cinematografiche), ki je filmski industriji v spodbudo uvedla proizvodne nagrade. Te nagrade dosega 12% kosmatega dobička od filma, ki je dolg nad 1500 metrov ter se predvaja tri leta. Posebne nagrade pa dobivajo filmska podjetja od ministrstva za ljudsko prosveto za najboljše fil-

Družinska posojila so bila uvedena leta 1937.

Uprava posojil, ki so brezobrestna in se konvertirajo v prave porodne nagrade, je bila poverjena Narodnemu fašističnemu zavodu za socialno skrbstvo. Posojila znašajo od 1000 do 3000 lir, pravico do njih pa imajo zakonci, ki so se poročili pred 26. letom starosti in ki nimajo več ko 12.000 lir letnega dohodka.

Od 1. julija 1937. do 30. novembra 1939. je bilo podeljenih 111.726 družinskih posojil v skupnem znesku 184 milijonov lir. Ob rojstvu prvega otroka se družini podari 10% posojila, ob rojstvu drugega 20%, tretjega 30%, ob rojstvu vsakega otroka pa se odloži amortizacija preostalega zneska posojila za eno leto. Družini, ki ima 4 otroke, ni treba ničesar vrniti.

me, ki se predvajajo doma ter izvažajo v inozemstvo.

Vzorna filmska podjetja »Cines« na Quadraru predstavljajo najpomembnejšo skupino te vrste v Evropi. Poizkusno središče za kinematografijo (Centro sperimentale di Cinematografia) pa služi odlično izobrazbi filmskih igralcev in tehnikov. V Benetkah so vsako leto mednarodne razstave filmske umetnosti, ki vzbujajo zanimanje vsega sveta.

Italijanski zavod za radiofonijo (Ente Italiano Audizioni Radiofoniche — EIAR) je tudi v razmeroma kratki dobi dosegel svetovni sloves, kar je bilo priznано na kongresu mednarodne radiofonske zveze, ki je bil 1. 1935. v Parizu.

Italijansko radiofonsko omrežje šteje 28 oddajnih naprav. Glavne oddajne postaje za srednjo in za-

padno Evropo so Rim I, Rim II in Milano, za južno Evropo pa Bari in postaja Rim, Prato Smeraldo, ki je največja in najvažnejša za inozemstvo. Postaja v Tripolisu deluje že od 1. 1938., novo močno postajo pa dobi tudi Tirana.

Turizem je bil v mirni dobi v Italiji na absolutnem, v Švici pa na odstotnem višku. Za reorganizacijo turizma je bilo 1. 1934. ustanovljeno splošno ravnanje za turizem pri takratnem ministrstvu za tisk in propagando, pozneje pa je bilo osnovano Narodno društvo za turistično industrijo (ENIT — Ente Nazionale per le Industrie Turistiche), ki je dobilo vsa sredstva za svoje obsežno in važno delovanje. Uradi društva so se naglo razširili doma, zastopstva pa po inozemstvu. ENIT ima tudi svoja pokrajinska društva, ki izvajajo navodila središča v skladu s krajevnimi potrebami, da se na ta način združi enotnost turističnega prizadevanja z največjo različnostjo pobud.

Turizmu v veliko korist so bile uvedene razne vozne olajšave in popusti, turistični čeki za tujce, hotelski in bencinski boni ter letoviški davek. Največji uspeh pa je bil turizmu zajamčen z zboljšanjem železniških in avtomobilskih zvez ter z velikim napredkom hotelirstva, ki dobiva od države izdatne podpore, a je tudi pod dosledno državno kontrolo v pogledu cen in izvajanja vseh navodil v prosep turizma.

Športno blago

Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino je izdal pod VIII. No. 30/205—1942 z dne 29. julija 1942-XX naslednjo okrožnico:

Za točno uporabljanje člena 17. naredbe Visokega komisariata z dne 8. novembra 1941, Službeni list št. 512/90—1941, se ugotavlja, da se smatrajo za športno blago oni predmeti, ki so obseženi v sledečem seznamu:

»Športne halje, volnene ali sukanec kolenke, golenke, elastični ovojji, suspenzoriji, jope iz platna Olona za borenje, hlače iz platna Olona za borenje, rokavice za borenje, vreče za orožje, trikotniki platneni, usnjeni pasovi, trobojni ščiti, usnjeni čevlji za nogomet, hkeje in rukbi, usnjeni čevlji za boks in za lahko atletiko, usnjeni čevlji za kolesarske dirke, usnjeni čevlji za rokoborce in dvigalce uteži, čevlji za borenje s podplati iz gume ali bivolve kože, usnjene croke z usnjenimi robovi, čevlji iz usnja ali gume za jadralske.«

Zato se morajo nakupnice, ki jih Pokrajinski Korporacijski sveti smejo izdajati na prošnje, ki jih vidira C. O. N. I., nanašati samo na racionirane predmete, ki so obseženi v gorenjem seznamu.

Točke za sukanec, preje za vezenje in podpletanje

Z ozirom na nove odredbe, ki jih je izdalo Korporacijsko ministrstvo glede sukanca in preje za vezenje in podpletanje, se odreja, da se število točk, določenih v skupini VI, tabela A, ki je priložena naredbi Visokega komisariata z dne 8. novembra 1941, Službeni list št. 512/90, izpremeni takole: Odrezki v abecednih črkah sukanec, za 100 tekočih metrov 1, preja za vezenje in podpletanje za vsakih 5-gr 1.

Iz italijanskega gospodarstva

Industrijska produkcija je v splošnem zadovoljiva, korporacijski minister pa je naglasil, da je racionalizacija za vojni čas neizogibno potrebna. Zaradi vojne so najbolj prizadete tekstilna industrija ter industrije usnja, papirja, stekla in keramike. Obseg racionalizacijskih in obratnih omejitev pa ne bo prevelik, ker gre samo za začasni ukrep, ki naj pusti industrijski organizem popolnoma intakten za razširjene naloge po vojne dobe.

Količina žitnega pridelka se bo letos približala visokemu povprečju zadnjih predvojnih let, ker je vreme ugodno in ker so bili znatno povečani posevi jare in ozimne pšenice. Prav dober bo tudi pridelek koruze in riža, samo sena bo nekoliko manj, kakor je to že navadno v letih dobre žitne letine.

Italijanski planinski kongres bo prihodnji mesec v Aosti z obširnimi sporedom gospodarskih, znanstvenih in propagandističnih razprav. Kongresa se bodo udeležili najodličnejši predstavniki italijanskega planinstva, znanstveniki, plezalci in organizatorji turizma.

Strogo nadzorstvo nad književnim trgov in založbami je uvedlo ministrstvo za korporacije, da bi se preprečilo vsako zvišanje knjižnih cen. Zvišanje cen je prepovedano brez ozira na dobo, v kateri je kaka knjiga izšla.

Kotonizacija lanu na Hrvaškem

Na Hrvaškem obsegajo nasadi konoplje nad 14.450 ha, nasadi lanu pa nad 10.000 ha. Povprečni letni pridelek je 136.400 metrskih stotov konoplje in okrog 84.500 metrskih stotov lanu. Nasadi lanu so bili letos povečani, ker je bilo več tekstilnih obratov preurejenih za kotonizacijo lanu. S kotonizacijo se bavijo na Hrvaškem že od l. 1924., ko je bila v Siraču ustanovljena poskusna postaja za kotonizacijo.

Tovarna v Siraču dela z alkalno radioaktivno mineralno vodo ter proizvaja dnevno do pet tisoč kilogramov kotonine. Manjši obrati za proizvodnjo kotonine so nastali v Vukovaru, Borovu in v Brčkom.

Romunski petrolejski institut

Z novim romunskim zakonom o pridobivanju in predelovanju nafte je predvidena ustanovitev Narodnega petrolejskega instituta, ki bo imel svoj sedež v Bukarešti. Udeleženci instituta bodo gospodarsko ministrstvo kot predstavnik države ter posamezne tvrdke ali delniške družbe kot predstavniki vse romunske petrolejske industrije. Institut bo pravna oseba in ne bo imel komercialnega značaja. Služil bo predvsem pospeševanju znanstvenih raziskav ter izpopolnitvi industrijskega izkoriščanja zemeljskega olja. Po naročilih gospodarskega ministrstva bo institut s svojimi strokovnjaki izvajal razne preiskave in poskuse, petrolejski industriji bo dajal potrebna pojasnila in nasvete, od industrijskih obratov pa bo imel na razpolago vse podatke, ki so potrebni za njegovo udejstvovanje.

Delavske hiše v bolgarskih gozdovih

Bolgarski gospodarski minister je izjavil, da niso nastale težave pri preskrbi stavbenega lesa in drv samo zaradi ovir pri spravljajanju lesa iz gozdov in zaradi pomanjkanja transportnih sredstev, temveč tudi zaradi tega, ker niso urejena primerna bivališča za delavce v gozdovih.

Vlada je določila 20 milijonov levov za zgradbo barak in hišic za delavce v gozdovih, da ne bo več zastoja pri pripravljanju lesa in drv.

Upravna preureditev Pokojninskega zavoda

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal smatrajoč za umestno, da se zaradi zmanjšanja poslovnega območja in zato, ker zbor delegatov zaradi nesklepčnosti ne more redno delovati, Zavod upravno preuredi, naslednjo naredbo:

Clen 1. — Zbor delegatov in upravni odbor, revizijska komisija, razsodišče in rentni komisiji Pokojninskega zavoda za nameščenice v Ljubljani se razpuščajo.

Clen 2. — Upravni organi Pokojninskega zavoda so tile:

- a) predsednik,
- b) upravni odbor,
- c) revizijska komisija,
- d) razsodišče,
- e) rentna komisija.

Predsednika zavoda imenuje Visoki komisar.

Člane drugih upravnih organov imenuje v istem številu, kot je določeno po veljajočih predpisih, Visoki komisar na predlog pristojnih pokrajinskih sindikalnih zvez.

Predsednika razsodišča imenuje Visoki komisar izmed aktivnih sodnikov, bivačih v Ljubljanski pokrajini.

Clen 3. — Pravice in dolžnosti dosedanjega zbora delegatov se prenesejo na Visoki komisariat.

Clen 4. — Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 29. julija 1942-XX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Imenovanje članov za upravne organe Pokojninskega zavoda

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naslednjo odločbo:

Upravni organi Pokojninskega zavoda za nameščenice v Ljubljani, določeni v členu 2. naredbe z dne 29. julija 1942-XX št. 155, so sestavljeni takole:

- a) predsednik: dr. Milavec Anton;
- b) upravni odbor — člani: Avsenek Ivan, dr. Žužek Bogdan, dr. Božič Mirko, Lukič Zvonimir, Jeglič Franc, Tavčar Ivan, Vrevec Franc, Zemljič Joško, Lekan Josip, Japelj Franc;

namestniki: Bahovec Josip, dr. Berce Ivan, dr. Megušar Anton, Naglas Viktor, Laurič Josip, Markelj Ivan, Briški Anton, Pogačar Rudolf, Korče Alojzij, Pirc Josip;

- c) revizijska komisija — člani: Čuč Karol, Golmajer Ciril; — namestniki: inž. Biskupski Viktor, Patie Anton;
- d) razsodišče — predsednik: dr. Krajnc Emil; — člani: dr. Dermastija Josip, dr. Pavlin Franc, Kuhar Ivan, Sitar Alojzij; — namestniki: dr. Kopač Andrej, dr. Zupan Franc, Palme Ferdinand, Hafner Andrej;

e) rentni odbor — člani: Verovšek Josip, dr. Jan Branko; — namestniki: dr. Megušar Anton, Markelj Ivan.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:

Gospodarska slika Krima

Okoli 26.000 km² veliki polotok Krim je imel po ljudskem štetju iz leta 1939. 1.13 milijona prebivalcev, od katerih je skoraj polovica živela v mestih. Glavno mesto Krima Simferopol je imelo 142 tisoč prebivalcev, najvažnejše pristanišče Sevastopol okoli 112.000, tretje največje mesto Kerč pa okoli 100.000 prebivalcev.

Naravna bogastva Krima so zelo velika. Na polotoku Kerču so posebno bogata ležišča surove nafte, žvepla in zlasti železne rude. Premogovna ležišča v gorovju Jajla se cenijo na 100 milijonov ton. Važna so tudi slana jezera, ki merijo 19.000 hektarjev in ki dajejo na leto 140.000 ton soli. Omeniti treba tudi velike kamnolome v Jajlskem gorovju.

Industrijska proizvodnja

Poseben gospodarski pomen pa imajo ležišča železne rude v Kerčinskem železnem revirju. L. 1913. je znašala letna proizvodnja železa v Kerču 480.000 ton ter je po državljanski vojni padla na 92.000 ton. Nato pa se je začela zopet dvigati, dosegla l. 1933. 282.000 ton in narasla l. 1937. že na 771.000 ton, a je nato še bolj narasla. Navzlic tej veliki proizvodnji pa je bila ta proizvodnja za Rusijo le postranskega pomena, ker je znašala proizvodnja železa v Krivem rogu l. 1937. nad 16, v Uralu nad 7,7 milijona ton, da proizvodnje v drugih krajih niti ne omenjamo. Tudi po kakovosti zaostaja železo iz Kerča za železom iz drugih krajev. Tako ima železna ruda iz Krivega Roga 61,6% železa, ruda iz Kerča pa le 36–38 odstotkov železa. Ruda pa je bila v mogočih skladih in je bila plitvo pod zemljo, da se je z lahkoto pridobivala.

V krimskih kamnolomih se je letno pridobivalo okoli 8,5 milijona ton kamnov. Mnogo se je pridobivalo tudi živega apna. Okoli 30 podjetij je letno proizvelo okoli 60.000 ton živega apna.

Pridobivanje surove nafte je bilo omejeno na tri polja ter je bilo

neznatno, da ni bilo posebnega gospodarskega pomena.

Od predelovalne industrije je treba v prvi vrsti omeniti plavž »Vojvok«. Strojnih tovarn je več, največja se imenuje Strojna tovarna št. 4. V Simferopolu so tudi tovarne za predelovanje kovin.

Pomembna je usnjarna »Bolševik« v Simferopolu.

V zadnjem času so se lepo razvijale tudi razne tovarne za konzerviranje sadja in mesa. Take tovarne so bile v vseh treh največjih mestih Krima.

Od drugih industrij je treba še omeniti ladjedelnice v Sevastopolu ter kemične tovarne, ki so se ustanovile za izkoriščanje slanosti jezer.

Kmetijstvo Krima

Na severnem in srednjem delu Krima živi prebivalstvo samo od kmetijstva. Posebno plodovit pa je južni del polotoka. L. 1937. je bilo orne zemlje na Krimu skoraj 1 milijon ha, od katere je bilo posejano z žitom 779.000 ha, in sicer 478.000 ha s pšenico, 106.000 ha z ječmenom, 49.000 ha z ovosom in 38.000 ha s koruzo. V zadnjem času so se zelo povečali bombažni nasadi ter dosegli površino 50.000 ha. Tudi lan in konoplja sta se gojila.

Na južnovzhodnem delu polotoka, kjer ob vznožju Jajla gorovja uspevajo oljke, ciprese, oleandri in lavor, se je prebivalstvo zlasti bavilo s sadjerejo, vinogradništvom in vrtnarstvom. Že pred prvo svetovno vojno so slovela krimska vina. Kako velik gospodarski pomen so imeli krimski vinogradi za Rusijo, se vidi iz tega, da je bilo na Krimu več ko polovica vseh sovjetskih vinogradov in okoli 12% vseh sovjetskih vrtov.

Krimski sadovnjaki merijo okoli 20.000 ha ter dajejo na leto okoli 60 tisoč ton sadja, največ jabolk in hruška ter kuten, okoli 80% vsega sadja. Okoli 18% sadja odpade na češnje, breskve, marelice in češnje, 2% pa na mandeljne in drugo sadje.

Vinogradi merijo od 7000 do

10.000 ha. Število vseh trt se ceni na 50 milijonov. Povprečna letna trgateg da okoli 300.000 stotov. Proizvodnja vina vključno s peneciimi vini se ceni na 60.000 hl na leto.

Tudi tobaka se prideluje na Krimu precej ter se letna proizvodnja ceni na 6 do 7 tisoč ton.

Precej dobro je razvita tudi živinoreja. Po zadnjem štetju je bilo na Krimu 128.000 goved, 23.000 svinj in 250.000 ovac.

Ribolov je dal letno okoli 65.000 ton, od katerih so porabile konzervne industrije približno šest tisoč ton.

Mednarodni premogovni trg

Italijanska družba Azienda Carboni Italiani, ki vodi premogovnike v Istri in Sardiniji, je uvedla izkoriščanje premogovnih ležišč v Albaniji in Grčiji. Za ta dela ima družba poseben sklad z glavnico 15 milijonov lir.

V Nemčiji pa v premogovnikih ni nobenega pomanjkanja delovnih moči, ker se zelo uspešno uveljavlja že pred leti uvedena mehanizacija obratov. V porurskih premogovnikih je pri produkciji delež strojnih naprav že blizu 95%. Zelo uspešno so bili mehanizirani tudi rudniki rjavega premoga.

Hrvatsko trgovinsko ministrstvo je racionaliziralo premog in drva. Do preklaka smejo dobiti od trgovcev družine po 4 kubične metre drv in po 3000 kg premoga, samci pa po 1 kubični meter drv in po 1000 kg premoga. Določene so tudi dobave za urade, gostinske obrate ter za hiše s centralno kurjavo.

V Turčiji je bila vnovič urejena potrošnja premoga in zaloge pri trgovcih so bile popisane. Cene za

industrijski premog je vlada zvišala za 4,37 piastra pri toni, za premog, ki se uporablja v gospodinjstvih pa so ostale stare cene. Tudi plinarne in elektrarne dobivajo premog po stari ceni, država pa dobiva od njih nove prispevke: za kubični meter plina 0,75, od kWh električnega toka pa 0,5 piastra.

Bolgarija je vse premogovnike uvrstila v civilno vojno službo, v novih pokrajinah pa iščejo premogovna ležišča.

V angleške premogovnike se je iz vojaške službe vrnilo samo okoli 11.000 rudarjev, kar ni moglo omiliti pomanjkanja delovnih moči. Zaslужki so se nekoliko zvišali, produkcija pa se še ni povečala. Letos maja je bila storitev posada 2,89 tone, lanske povprečje pa 2,94 tone.

Na Japonskem so uredili obrate za proizvodnjo sintetičnega bencina iz premoga. Ker so poskusi dobro uspeli, je bilo ustanovljenih že nekaj družb za novo produkcijo.

Gospodarska odvisnost Kanade od USA

Nedavno so bili objavljeni podatki o trgovinskem prometu med Kanado in USA v letu 1941. Iz podatkov je razvidno, da je prišlo 72% od kanadskega uvoza na USA, dočim je bila pri kanadskem izvozu Anglija na prvem mestu pred USA. Do leta 1938. je bila Kanada v trgovinskem prometu nasproti Angliji visoko aktivna, nasproti USA pa pasivna, od leta 1938. pa se razmerje naglo in močno spreminja in tudi pri kanadskem izvozu se delež USA tako povečava, da bo kmalu dosegel in tudi presegele angleškega.

»Südost-Echo« naglašja, da je lanska trgovinska bilanca dokaz vedno večje gospodarske odvisnosti Kanade od USA in da bo prej ali slej meja med Kanado in USA sploh izginila, kakor se je nekoč izrazil sam kanadski ministrski predsednik. Severna Amerika je naglo in temeljito zrahljala angleške gospodarske vplive na Kanado in kmalu bo imela v kanadskem gospodarstvu prvo besedo.

Kanada, ki obsega 9.560.000 km² in ima samo nekaj nad 11,5 milijona prebivalcev, prideluje povprečno na leto 8 do 11 milijonov ton pšenice ter ima pri tem važnem pridelku na vsem svetu največje presežke. Velike presežke za izvoz daje tudi sadni pridelek, močno razvita pa je tudi živinoreja ter z njo zvezano mlekarstvo, ki ima svoja središča v vzhodnem delu dežele. Kanada spada tudi med prve ribiške dežele na vsem svetu. Že pred desetimi leti je obratovalo v Kanadi nad 600 tovarn za ribje konzerve, ki so po večini delale za izvoz. Dalje je Kanada med najvažnejšimi svetovnimi dobavitelji kožuhovalne, zelo izdaten pa je tudi kanadski izvoz lesa, lesovine in papirja. Kanadski gozdovi obsegajo 3 milijone ha in samo pri podiranju in plavljenju dreves je zaposlenih nad 50.000 delavcev. Največ lesovine in papirja se iz Kanade že dolgo leta izvažja v USA.

Zelo važno je tudi kanadsko rudarstvo. Pri pridobivanju niklja ima Kanada svetovno prvenstvo, pri pridobivanju azbesta je tudi na prvem, pri pridobivanju kobalta pa na drugem mestu. Na petem mestu je pri svetovni proizvodnji svinca, pri proizvodnji aluminija

pa za Nemčijo in USA na tretjem mestu. Kanada je tudi tretji največji svetovni producent zlata, izdatna pa so tudi kanadska ležišča srebra in bakra. Precej razsežna so ležišča premoga, uspešno pa se razvija tudi izkoriščanje zemeljskega olja v zapadnih pokrajinah. Skoraj neizčrpne so vodne sile Kanade. Kapaciteto cenijo na 33 do 35 milijonov konjskih sil, izkoriščano pa je samo okrog 9 milijonov. Hidrocentrali Chippawa in Beauharnais sta med največjimi podjetji te vrste na svetu. Ogromne vodne sile in zadostne zaloge premoga so najboljši temelj kanadske industrije, v kateri niso redki obrati, ki delujejo kot podružnice velikih severnoameriških podjetij.

Že v 24 urah

barva, plesirala in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobl in svetloolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perile

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

Preobljudena Sofija

Bolgarska vlada je začasno prepovedala vselitve v Sofijo, ker je naglo naraščanje prebivalstva — letno okrog 20.000 oseb — povzročilo veliko pomanjkanje stanovanj in hude težave pri preskrbi prebivalstva. Sofijo bodo morale po večini zapustiti tudi osebe, ki so se v mestu naselile po 1. januarju 1942. Začasno bivanje v Sofiji je dovoljeno brez posebnega dovoljenja samo za dobo 10 dni. Sofijsko mestno poglavarstvo je nedavno ustanovilo svoj stanovanjski urad, ki bo nakazoval stanovanja in poslovne prostore.

Zakon, s katerim so prepovedane nove vselitve v Sofijo, pa govori tudi o decentralizaciji državne uprave. Oni državni uradi, pri katerih ni neobhodno potrebno, da bi bili v glavnem mestu, bodo prej ko prej preseljeni v druga mesta. Izseleni pa bodo iz glavnega mesta morda tudi nekateri obrati, da bi se preobljudena Sofija čimbolj razbremenila.

Madžarsko-bolgarski trgovinski sporazum

S pogodbo, ki je bila nedavno podpisana v Budimpešti, je urejena blagovna izmenjava med Madžarsko in Bolgarijo za dobo od 1. julija 1942. do 30. junija 1943. Vrednost te izmenjave bo 800 do 1000 milijonov levov, kar je precej več kakor leta 1940. Takrat je Bolgarija izvozila na Madžarsko blaga v vrednosti 265, dobila pa iz Madžarske blago v vrednosti 117 milijonov levov. Od leta 1940. so se cene močno zvišale, zato vrednost nove blagovne izmenjave ne more veljati za merilo njenih količin.

Po novi pogodbi bo Bolgarija dajala Madžarski predvsem tobak, rude, kože, rožno olje in opij. Kontingenti od agrarne proizvodnje še niso bili določeni, ker je še vse odvisno od letine, povečane pa bodo dobave koruze in oljnih tropin. Madžarska bo izvažala v Bolgarijo razne stroje za prometne in kmetijske ustanove in obrate, kemikalije, zdravila, radijske aparate in razne industrijske izdelke. V primerjavi z blagovno izmenjavo, ki jo je letos Bolgarija uvedla z Nemčijo in Italijo, je dogovorjeni trgovinski promet med Bolgarijo in Madžarsko sicer skromen, bo pa dobro služil gospodarski izpolnitvi obeh dežel.

Madžarska zunanja trgovina

Nedavno smo po uradnih podatkih na kratko opisali madžarsko zunanjo trgovino v letošnjem prvem četrtletju, zdaj pa objavljamo zaradi nazornosti pregled madžarske zunanje trgovine po vrednosti v milijonih pengö s primerjavo med lanskim in letošnjim prvim četrtletjem:

	Uvoz	Izvoz
	1941. 1942.	1941. 1942.
Nemčija	79.8	104.9
Protektorat	3.4	5.4
Italija	22.9	83.4
Švica	3.7	8.2
Slovaška	4.1	5.6
Turčija	3.5	3.3
Belgija	0.4	0.8
Nizozemska	0.5	0.2
Francija	0.06	1.6
Danska	0.4	0.3
Norveška	0.3	0.3
Švedska	1.8	2.5
Finska	0.4	1.0
Bolgarija	1.0	3.7
Portugalska	0.1	1.2
Španija	0.1	0.4
Romunija	0.2	0.5

Obvezno kmetско delo na Slovaškem

Vrhovni oskrbovalni urad na Slovaškem je izdal naredbo, po kateri se za čas žetve uvaja na vsem Slovaškem splošna delovna dolžnost, ki velja tudi za konje, kmetijske stroje in kmetijsko orodje. Nova naredba pomeni zadnji potreben ukrep, da se za gotovo pospravi vsa žetev.

Ameriška proizvodnja

Zadnji »Reich« piše:

Jeklene dobave družbe U. S. Steel Corp. so znašale v letu 1941, približno 20,5 milijona ton proti 15 milijonom ton v letu 1940. 73% vseh od začetka leta vknjiženih naročil odpade na dobave po zakonu o zakupu in najemu ter na vojne izdelke. Proizvodnja koksa v USA je znašala v maju 5,97 ton milijona, t. j. za 100.000 ton več ko v začetku leta. Ameriška proizvodnja električnega toka je znašala v zadnjem tednu junija 3,4 milijona kilovatov, za 9,5% več ko v prejšnjem letu.

Proti tem napredkom proizvodnje pa je treba omeniti važne nedostatke v oskrbi. Tako je bila zmanjšana v 122 ob Atlantski obali ležečih razdelilnih okrajih benecinska potrošnja za 25%. V prometu med USA in južno-ameriški pristanišči ob Atlantiku je bila zavarovalna premija znova zvišana za 25%.

Kakor je izjavil ameriški kmetijski minister ni bilo 3,4 milijona akrov kmetijske zemlje polno izkoriščenih, ker je primanjkovalo delovnih moči.

Pridelovanje bombaža v Evropi

Preskrba Evrope s tekstilnimi surovinami spada ne samo med najnujnejše, temveč tudi med najtežje probleme kontinentalne gospodarske politike. Najvažnejša tekstilna surovina je bombaž, večja pozornost pa je bila njegovemu pridelovanju v Evropi posvečena šele med prvo svetovno vojno, ko so nastale ovire pri uvozu. Sistematično se pridelovanje bombaža v raznih evropskih deželah pospešuje šele v zadnjem desetletju in ugotovljeno je, da je v nekate-

rih evropskih deželah pridelovanje zagotovljen dober uspeh in razvoj.

Mednarodni poljedelski institut v Rimu je zbral podatke o pridelovanju bombaža v Evropi od leta 1930. do konca l. 1941. Ugotovil je površine bombažnih nasadov in povprečne letne pridelke. V naslednjem pregledu so navedene najprej površine nasadov v tisočih hektarjev, zraven pa v oklepaju pridelek v tisočih metrskih stotov.

	1940./41.	1938./39.	1937./38.	Letno povprečje od 1930. do 1935.
Italija	64 (106)	37 (75)	22 (42)	2 (5)
Španija	— (—)	— (—)	— (—)	10 (12)
Bolgarija	50 (51)	55 (69)	51 (100)	14 (23)
Grčija	79 (169)	68 (136)	72 (164)	25 (52)
Romunija	18 (18)	5 (7)	2 (5)	1 (1)
biv. Jugoslavija	6 (15)	5 (12)	3 (7)	1 (1)
Turčija	323 (475)	275 (647)	309 (672)	170 (243)
Rusija	2100 (8000)	2080 (8400)	2120 (8546)	1980 (3774)

V Italiji je bil začetek evropskega pridelovanja bombaža. Na Siciliji so pridelovali bombaž že Arabci. Do leta 1935. je bilo italijansko pridelovanje bombaža skromno, od takrat se pa uspešno razvija. V kratkem bodo nasadi razširjeni na 250.000 ha, pridelek pa na 1 milijon metrskih stotov.

V Španiji so bile bombažne kulture na višku v srednjem veku, pozneje pa so se močno omejile, ker Španiji kot pomorski državi niso bile več potrebne. Zdaj se stare bombažne kulture z vso vnemo obnavljajo in ker so za pridelovanje bombaža najboljši klimatični pogoji, bo Španija že v nekaj letih zadostno preskrbljena z bombažem.

V Bolgariji so pridelovali bombaž že pred prvo svetovno vojno na nasadih, ki so obsegali nad 1000 ha. Zdaj obsegajo nasadi nad 100.000 ha in pride od tega na staro Bolgarijo okrog 72.000 ha. Ianski pridelek je dal v stari Bolgariji okrog 140.000, v novih pokrajinah pa 70.000 metrskih stotov. Za preskrbo dežele ta pridelek še ne zadostuje. Bombaž predeluje v Bolgariji nad 150 predilnic in tkalnic. Vse bombažno gospodarstvo je pod državno kontrolo.

V Grčiji je stara bombažna kultura, ki je kakor v Španiji pozneje zamrla, a so jo jeli obnavljati že dokaj let pred prvo svetovno vojno. Letno povprečje od 1909. do 1914. je bilo 12.084 ha nasadov po vsej deželi in 3300 ton pridelka. Potrošnja grške tekstilne industrije je do 90% krita z domačim pridelkom bombaža. Bombažno gospodarstvo je pod nadzorstvom instituta za bombaž, ki deluje že od l. 1931.

Romunija prideluje bombaž od leta 1923., do pomembnejše razširitve nasadov pa je prišlo šele v začetku vojne. Vlada namerava bombažne nasade razširiti na 150.000 ha, letos obsegajo že okrog 36.000 ha.

V Turčiji pridelujejo bombaž že stoletja. Pridelovanje se je močno omejilo, ko je ameriški bombaž preobložil tržišča, obnavlja pa se uspešno po prvi svetovni vojni. Lanska proizvodnja bombaža je znašala že 60.000 ton, po načrtu vlade pa se bo prihodnje leto dvignila na 100.000 ton, pozneje pa na 200.000 ton. Leta 1940. so izvozili iz Turčije 11.470 ton, leta 1937. pa 11.230 ton bombaža. Glav-

na odjemalca turškega bombaža sta Italija in Nemčija. Turki obrati, ki predelujejo bombaž, so se v zadnjih letih močno razširili. Letos so uvedli 300 novih strojev. Kot izvoznik bombaža bo igrala Turčija važno vlogo.

S pomočjo Italije je v Albaniji urejeno pridelovanje bombaža. V Tirani deluje italijansko-albanska

Industrija papirja in celuloze na Finskem

Med vsemi evropskimi državami ima Finska razmeroma največ gozdov. Gozdovi obsegajo kakor na Švedskem okrog 23 milijonov ha, zavzemajo pa 71% deželne površine. Gozdovi so največje bogastvo finske države, kar je razvidno tudi iz zunanje-trgovinske statistike. V zadnjih letih so dosegli les in lesni izdelki 80 do 90% vrednosti vsega finskega izvoza.

Za papirno industrijo je posebno ugodno, ker je v finskih gozdovih največ smrek in borov. Na drevje iglavcev pride blizu 80% finskega gozdojva. Zelo važno vlogo v finskem lesnem gospodarstvu imajo tudi mnogoštevilna jezera in reke.

Finska industrija za predelovanje lesa je na visoki stopnji, v industriji papirja pa so bili instalirani prvi stroji že leta 1842. Od leta 1870., ko je znašala okrog 1000 ton, se je proizvodnja papirja naglo dvigala. Leta 1910. je dosegla 129.000 ton, po dvajsetih letih 312.000 ton, leta 1939. pa 666 tisoč ton.

Ze v prvi dobi razvoja papirne industrije so bili producenti zavzeti za vzajemno delo. Finsko društvo za papir deluje že od leta 1892. ter vodi tudi vso trgovino s surovinami in izdelki.

Največji odjemalci finskega papirja pred sedanjo vojno so bili: USA, Anglija in Argentina. Leta 1921. je znašal izvoz papirja 128 tisoč ton, leta 1937. pa nad 600.000 ton. Domača potrošnja znaša okrog 10% vse proizvodnje. Izvoz kartona se je dvignil od 12.500 ton

družba, ki vodi pridelovanje bombaža. Strokovnjaki so ugotovili, da obsegajo za bombažne kulture primerna zemljišča okrog 100.000 ha. Letošnji nasadi bombaža obsegajo 250 do 300 ha. Na posestvu Fierahogan je urejena poskusna postaja za kultiviranje bombaža. Albanski pridelovalci bombaža dobivajo seme iz Italije.

Na Hrvaškem so že pred leti v nekaterih pokrajinah poskušali pridelovati bombaž. Pozneje so bili poskusi opuščeni, zdaj pa bodo obnovljeni v obmorskih krajih, kjer se obetajo večji uspehi. Poskuse kultiviranja bombaža so napravili tudi na Madžarskem, zadovoljivega uspeha pa ni bilo.

V vseh evropskih deželah, ki imajo primerna zemljišča, napreduje pridelovanje bombaža. V nekaterih južno-vzhodnih deželah je pridelek bombaža že tolik, da krije znaten del domače potrošnje. Proces pa še ni zaključen in se bo v nekaterih deželah pridelek še dvignil. Pri vsem tem pa ni mogoče govoriti o evropski samopreskrbi z bombažem. Tudi glede bombaža bo Evropi potrebna tesnejša zveza z afriškim kontinentom, kjer so v francoskih in italijanskih kolonijah obširni in bogati nasadi bombaža.

leta 1921. na 85.000 ton leta 1937. Kot izvoznik rotacijskega papirja je Finska za Kanado na drugem mestu v svetovni trgovini.

Prva tovarna celuloze je bila na Finskem ustanovljena leta 1879. Kot surovino so uporabljali smrekov les, za prekuhanje pa natronov lug. Prve tovarne sulfatove celuloze so bile urejene v letih 1884. do 1886. Celulozna industrija se je potem naglo razvijala in je zdaj za žagarsko in papirno industrijo na tretjem mestu v industrializaciji države.

Izvoz celuloze je znašal pred prvo svetovno vojno okrog 75.000 ton na leto, po vojni pa se je naglo dvigal ter je leta 1923. dosegel že 200.000 ton. Po sedmih letih je dosegel pol milijona, leta 1937. pa 1.180.000 ton, od tega 824.000 ton sulfatove ter 356.000 ton sulfatove celuloze. Letna produkcijska kapaciteta finske celulozne industrije je 1.5 do 2 milijona ton.

Z uveljavjo umetne svile in stanične volne je postala celulozna industrija dobavitelj surovin za tekstilna vlakna. V tem pogledu je tudi finska celulozna industrija zavzela važno mesto, v narodnem gospodarstvu pa so zelo važni tudi razni njeni postranski produkti in odpadki.

Kakor pri papirni, tako je tudi pri celulozni industriji merodajno vzajemno delovanje. Od leta 1937. obratuje na Finskem 25 tovarn za sulfatovo ter 13 tovarn za sulfatovo celulozo. Vsa ta podjetja so včlanjena v zvezi »Finska Cellulosa-föreningen«.

Pri pregledu letnih zaključkov 17 romunskih velikih bank se najprej opazi visoka stopnja likvidnosti. Pri skupni bilančni vsoti okrog 26,4 milijarde levov so konec l. 1939. znašala razpoložljiva sredstva 5450, konec lanskega leta pa 7350 milijonov levov. Dvignil se je tudi konto debitorjev. Od leta 1939. do 1940. se je znižal od 9528 na 9158, ob zaključku lanskega leta pa je dosegel 14999 milijonov levov. Znižale so se udeležbe pri industrijskih in trgovinskih podjetjih od 1105 na 583, konto vrednostnih papirjev pa od 3917 na 3479 milijonov.

Hranilne vloge so se zvišale od 3076 na 5631, vloge na tekoči ra-

čun pa od 13.451 na 16.950 milijonov levov.

Delovni čas denarnih zavodov je določen takole: blagajne poslujejo od 8.30 do 12., uradne ure pa so od 8.30 do 12.30 ter od 16. do 19.

Državna tiskarna v Zagrebu je dobila nov oddelek, v katerem se bodo tiskali tudi bankovci.

Srbska narodna banka je dala v promet nove kovance po petdeset par.

Romunija bo razpisala notranje posojilo v višini 1 milijarde levov. Posojilo se bo porabilo za povečanje romunske kmetijske proizvodnje.

Nagrado 100.000 frankov je razpisal francoski finančni minister Cathals za tistega, ki bi iznašel najboljši predlog, kako bi se mogli popularizirati med kmetijskim prebivalstvom boni za štednjo, ki jih je izdala francoska vlada.

Gospodarske vesti

Italijanska radijska postaja v Banjaluki deluje od 26. julija.

Ustanavljanje novih združenj je po odredbi srbske vlade zopet dovoljeno. Predvsem pa se bo pospeševalo ustanavljanje kmetijskih združenj.

Tobačna skladišča v Macedoniji je podpržavila bolgarska vlada.

Obratovanje malih mlinov je na Bolgarskem ustavljeno, da se zboljša mletje žita. Skupno je bilo ustavljenih 5500 mlinov.

Izdelovanje britvic je bilo v Nemčiji racionirano. Britvice se bodo odslej izdelovale samo v dveh debelinah, in sicer v debelini 0.1 in 0.13 mm. Britvice ne bodo več imele nobenih znamk. Veljale bodo po 4 oz. po 6 fenigov.

Izdelovanje petrolejskih peči in kuhalnikov tako za domačo porabo ko za izvoz je bilo v Nemčiji ustavljeno.

Francija bo letos izdelala 90.000 ton umetnih tkiv. L. 1939 je izdelala Francija samo 30.000 ton teh tkiv.

Prisilna oddaja žita je bila uvedena v Švici. Vsak kmetovalec sme pridržati za vsako osebo svoje družine do 200 kg pšenice. Pridržana pšenica se ne sme prodajati.

Zaloga neprodanega vina so na Portugalskem narasle že na 100 milijonov litrov, ker je izvoz vina silno nazadoval. V prvih štirih mesecih je Portugalska izvozila še 16 milijonov litrov vina, letos pa samo 1.6 milijona litrov.

Potrošnja papirja bo na Švedskem zmanjšana za 25 odstotkov. Ta omejitev je bila predpisana, da bi se mogla povečati potrošnja drv in poraba lesa za krmilno celulozo.

Proizvodnja alkohola prostih pijač bo v Angliji koncentrirana. Nad 200 tovarn bo ustavilo obratovanje. Od tovarn, ki bodo še nadalje obratovale, dobe te tovarne odškodnino. Da se prepreči konkurenca po vojni, se bodo smele oddajati pijače v promet brez znamke.

Washingtonska vlada je zelo postrila predpise za uvoz dolarskih novčanic. Posledica tega je bila, da je tečaj dolarskih bankovcev na črni borzi v Južni Ameriki zelo padel.

Finančna komisija reprezentančne zbornice v Washingtonu je odobrila zakonski načrt, s katerim se zvišajo davki za 6.025 milijonov dolarjev.

Za prevoz sladkorja iz Kube v USA se je lani plačevalo poldrug dolar za tono, sedaj pa se mora plačati 12 dolarjev za vsako tono sladkorja.

Vsa kalifornijska proizvodnja nafte je postavljena pod državno nadzorstvo. Kalifornijska petrolejska industrija načrpa dnevno 80 milijonov litrov nafte.

Trgovinski register

Vpisi:

Società Commerciale Importazione Esportazione S. C. I. E., sedež družbe Milano, sedež podružnice Ljubljana. Obratni predmet: uvoz in izvoz surovin, blaga, strojev in opreme, tekstilnih proizvodov, strojev in opreme, ki se tičejo tekstilne industrije. Družbina oblika: delniška družba, ki je podružnica pri Tribunale Civile e Penale v Milanu pod št. 25.240 posl. reg. in št. 30.608 reg. družb, knjiga 1128, zvezek 1370 protokoliranega glavnega zavoda. Družbina glavnica znaša 20 milijonov lir. Upravnj svet družbe tvorijo: Franco Marinotti, predsednik, Furio Cicogna, oba v Milanu ter Mario Oddasso v Rimu. Predstavnštvo podružnice v Ljubljani tvorita: Dott. Giacinto Lazzeri, Milano, in Avv. Enrico Cattaneo, Milano.

Frančiškanska ulica 3

Denarstvo

Romunske banke

Po romunskem zakonu o bankah veljajo za velika bančna podjetja oni zavodi, ki imajo nad 60 milijonov levov akcijskega kapitala. Vsega skupaj je v Romuniji 17 velikih bank, med katerimi so na prvem mestu naslednji zavodi v Bukarešti: Banka Româneasca, Romunska kreditna banka, Romunska trgovinska banka, Romunsko-italijanska trgovska banka in Romunski bančni zavod.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

izplačuje „A vista vloge“ vsak čas, „navadne“ in „vezane“ po uredbi. **Pupilarno varna!** Sodno depozitni oddelek, hranilniki, tekoči računi

Za vse vloge in obveze hranilnice **jamči** ➔ **Mestna občina ljubljanska**

Società Anonima Delniška družba
COMTES
MILANO
Via V. Monti, 26 — Tel. 81-880
Capitale int. ver. L. 600.000.—
Popolnoma vplačana glavica
L. 600.000.—
Tessuti — raxon — misti seta
— seta pura — uniti e stampati
Tkanine — raxon — svilnate —
čista svila — gladke in tiskane
Calze misto seta e seta pura
Nogavice, svilnate in čisto
svilene
Rappresentante: — Predstavnik:
BERTOCCO CARLO, VICENZA
Vicolo Cieco S. Silvestro, 35

Cotonificio di Caneghiano
Tovarna za bombaž
MILANO
VIA BAROZZI, 5
Filatura e ritoritura cotone —
Filatura fiocco
dal N. 4 al N. 32. Filati misti
canape e fiocco dal N. 4 al N. 16
Predilnica in česalnica za bom-
baž — Predilnica za »fiocco«
od št. 4 do št. 32. Mešana preja
iz konoplje in »fiocca« od št. 4
do št. 16

Manifattura Superfibro
(Tovarna umetnih vlaken)
CARMINATI
MILANO
VIA PIETRO VERRI, 4
FILATI DI LANA
DI CELLULOSA
PREJA IZ STANIČNE
VOLNE
SUPERFIBRO (Brevettati)
UMETNA VLAKNA
(zak. zajamčena)

Industriali!
Adottate nei Vostri Uffici
Nastri per macchina
Carta carbone
Matrici per duplicatori
marca superiore «ITALBA».
Prezzi vantaggiosi. Preventivi a richiesta
Industrialci!
Uporabljajte v svojih pisarnah
trake za pisalne stroje
karbon-papir
razmnoževalne matrice
najboljše znamke «ITALBA».
Ugodne cene. — Cenik na zahtevo.
«ITALBA» — TORINO
Piazza Risorgimento n. 12, tel. 76-152.

Egidio & Pio Gavazzi
S. A. — D. D.
MILANO
CORSO MAGENTA, 48
Telef.: 80-151 — 80-152
Telegr.: Ploggia - Milano
Tessitura di seta, rayon, cotone
— Tutti i tessuti per ombrelli
— Tessuti per paracadute —
Fodere — Biancheria
Tkalnica za svilo, rayon, bom-
baž — Vsakršne tkanine za
dežnike — Tkanine za padala
Podloge — Perlo
Rappresentante a Lubiana
Zastopnik v Ljubljani
Alojz Dular — Tel. 2880

SOCIETÀ ANONIMA FRATELLI FILA

Stabilimento di Pettinatura

Pettinatura Biella
in Genova-Fegino
Lavatura e Pettinatura
di fibre tessili

Stabilimento di Filatura in Cossato (Vercelli)

Filatura e tintoria di lana
e fibre artificiali

Stabilimento di Tessa- tura in Coggiola (Vercelli)

Tessitura di stoffe per uomo
e donna, alta novità

Magliificio Biellese - Biella

Maglieria intima — confe-
zioni di gran pregio

A. L. A. — Anonima Lane Affini — Cossato (Vercelli)

Filati fantasia per lavori
a mano ed a macchina

Česalnica volne

Česalnica Biella v Genovi-
Fegino
Pranje in česanje tekstilnih
vlaken

Predilnica v Cossato (Vercelli)

Predilnica in barvarnica
volne in umetnih vlaken

Tkalnica v Coggiola (Vercelli)

Tkalnica za moško in žensko
blago, zadnje novosti

Pletilnica Biellese- Biella

Pleteno perilo — prvovrstni
izdelki

A. L. A. — Volnene preje — Cossato (Vercelli)

Modne preje za ročna
in strojna dela

DITTA FEDERICO FILEPPO Cossato (Biella)

Telegr.:

Filatura Fileppo Cossato

Tel. N. 90-32

C. P. C. Vercelli N. 26.195

Filatura pettinata
Predilnica in česalnica

COTONIFICIO VALLETICINO TVORNICA BOMBAŽA

Milano

Via Principe Umberto, 34

FILATURA DI COSSATO COSSATO

Accomandita Semplice,
Komanditna družba

Capitale L. 4.000.000. Tel. 90-58
Glavnica L. 4.000.000.

Telegr.: Filatura — Cossato.

Filati per tessitura — maglieria
e per confezioni a mano.

Ritoritura e tintoria.

Preje za tkanje — pletenine in
za ročna dela.

Izdelovalnica sukanca in barvar-
nica.

HAHN & KOLB in Acc. MILANO

Piazza Duca d'Aosta 12

Telef. 266-422 Telegr. ANKOLB

TORN AUTOMATICI »INDEX«

Avtomatične stružnice »Index«

Passaggio barra fino a 60 mm

palična odprina do 60 mm

MACCHINE UTENSILI

SPECIALI

Stroji, specialno orodje

STRUMENTI DI MISURA

Merilne priprave

UTENSILERIA SPECIALE

Izdelava specialnega orodja

TISKARNA MERKUR

Ljubljana, Gregorčičeva 23

LASTNA KNJIGOVEZNICA

se priporoča za cenjena naročila, ki jih bo izvršila

TELEFON

hitro, lično in po zmerni ceni

25-52

Tiska knjige, brošure, časopise, kuverte, račune, letake, va-
bila, posetnice, posmrtna naznanila itd. v eni ali več barvah

DITTA DE ZUANI & SOZZI DI V. & F. SOZZI

Mednarodni prevozi
po morju in po suhem

Sedež centrale v Torinu
Via S. Francesco da Paola 13/G

Telefon: 49-280, 48-463, 44-888

Podružnice:

Milano: Via Clerici 13

Genova: Piazza S. Sabina 2

Canelli: Via Roma 1

Zastopništva:

Venezia, Trieste, Domodo-

sola, Luino, Chiasso, For-

tezza, Postumia.

Zveze s tvrdkami in dopisniki po vsem
svetu

„LAURI“ Ditta Dr. Aldo Zecchini

MILANO — VIA C. POMA, 36

TELEF. 51-767

Esportazione oli essenziali nazionali —

— Izvoz eteričnih domačih oli

Aromi naturali per sciroppi farma-

ceutici — Prirodno dišave za farma-

ceutične sirupe

Essenze per prodotti farmaceutici e

cosmetici — Olja za lekarniške in

kozmetične izdelke

Speciali composizioni per Lapis Labbra

e Creme di bellezza — Specialne spo-

jitve za ustne črtnike in lepota

Essenze Composte per acqua di Co-

lonia e di Lavanda — Sestavljena olja

za kolonjsko vodo in sivko

Profumi di fiori Sintetico naturali —

čvetlični parfumi, umetni in prirodni

CHIEDERE LISTINO PREZZI!

ZAITEVAJTE CENIK!

KNJIGOVEZNICA Ljudske tiskarne

Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6

a) Knjigoveški oddelek:

Vezave vseh vrst od preprostih
do razkošnih

*
Zaloga poslovnih knjig in ra-
striranih papirjev za
knjigovodstvo.

b) Torbarski oddelek:

Izdelovanje kovčgov, potnih in
damskih torbic, aktovk, listnic,
denarnic in sličnih galanterijskih
izdelkov.

Solidno in priznano delo.

Giudici Evaristo & Co. Milano

VIA GRAN SAN BERNARDO, 7

Tel. 981-027

VIA OREFICI, 2

Tel. 152-137

MACCHINARIO ED ACCESSORI
TESSILI

TEKSTILNI STROJI IN PO-
TREBŠČINE

MACCHINE INDUSTRIALI
INDUSTRIJSKI STROJI

REMO STROMA BIELLA

Telefon pisarna: 23-00

stanovanje: 23-04

Preje iz grebenane

volne in vse vrste

bombaževine

DEPURATORI D'ACQUA DOTT. ING. PAOLO FERRARI S. A.

Via Carlo Farini, 75 MILANO Telefono No. 691-405

Società specializzata per Depuratori d'acqua per caldate a bassa,
media ed alta pressione del tipo a Calce-Soda, e a Fosfato, per
Degasatori, per la costruzione di Impianti di filtrazione lenta e
rapida previa eventuale aggiunta di coagulante. Impianti di depura-
zione a Zeolite, di deferizzazione, di sterilizzatori, ed impianti di
sollevamento e distribuzione d'acqua.

Specializzata tvornica čistilnikov vode za kotle na nizki, srednji
in visoki pritisk z apnenec-sodo in s fosfatom, za izdelovanje
razplinjačev, gradnjo naprav za počasno in naglo filtracijo, tudi
z dodatki za strjevanje. Čistilne naprave na zeolit, za izločevanje
železa; sterilizatorji in naprave za črpanje in razprševanje vode.